

7-3522

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Sayı : B.19.0.HUK.0.610-[2012-7/3522] 222

Konu : Yazılı Soru Önergesi

23.02.2012* 14009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 07/02/2012 tarihli ve KAN.KAR.BŞK.LİĞL.A.01.0.KKB.0.10.00.00-7/3522-77328 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları ekinde yer alan Ankara Milletvekili Sayın Aylin NAZLIAKA tarafından verilen 7/3522 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Bakan

EKLER :

- 1- Cevap yazısı (8 sayfa)
- 2- Tablo (2 adet-3 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Başkanlığı

Bilgi:
Başbakanlık

Ankara Milletvekili Sayın Aylin NAZLIKA tarafından verilen 7/3522 sayılı yazılı soru önermesine ilişkin sorular ve cevaplar.

Sorular :

Dünya ekonomisinde yaşanan belirsizlik, özellikle Euro bölgesindeki ülkelerde derinleşmekte olan kamu borç sarmalı ve ekonomi uzmanların 2012 yılı tahminleri ekonomide zor bir yıl geçireceğimizi göstermektedir.

Dünya Bankası'nın yayımladığı "Küresel Ekonomik Görünüm Raporu"nda önemli saptamalara yer verilmiştir. Raporda gelişmekte olan ülkelerin 2008 yılındaki küresel ekonomik krizde yaşadıkları şoklardan daha ciddi şoklarla karşılaşacağına dikkat çekilirken, birçok Avrupa ülkesinin finansal piyasalardan fon sağlayamaması durumunda koşulların daha da kötüleşebileceği belirtilmektedir.

Dünya ekonomisinde yaşanan ve Türkiye ekonomisini de etkileyecek olan olumsuz tabloya rağmen hükümet yetkililerinin yaptığı açıklamalar ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri, Türk ekonomisinde başta büyüme rakamları olmak üzere sanayi üretimi ve işsizlik konusunda parlak bir tablo ortaya koymaktadır.

Türk ekonomisinde başta cari açık başta olmak üzere tasarruf rakamları, ara malı ithalatında tehlike alarmı çalmaktadır. Uzun süredir takip edilen ucuz ithal girdiye dayalı politikalar, KOBİ'lerimizi ve küçük üreticiyi olumsuz yönde etkilemektedir. Pek çok fabrikanın kapısına kilit vurulurken, işsizlik ülkemizin en önemli sorunlarından bir olmaya devam etmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- 2001-2002 yıllarında ara malı ithalat rakamları nedir? Hangi ülkelere ne kadar ara malı ithal edilmiştir? Sektörlere göre dağılımı nedir?
- 2- 2007-2011 döneminde yıllar itibariyle ara malı ithalat rakamları ne olmuştur? Hangi ülkelere ne kadar ara malı ithal edilmiştir? Sektörlere göre dağılımı nedir?
- 3- Özellikle küçük üreticiyi yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bırakan kamuoyunda "Çin Malı" olarak bilinen malların ithalatının piyasalarda yarattığı olumsuz etkiyi azaltmak için alınan önlemler nelerdir?
- 4- 2001-2002 yıllarında ara malı ihracat rakamları ne olmuştur? Hangi ülkelere ne kadar ara malı ihraç edilmiştir? Sektörlere göre dağılımı nedir?
- 5- 2007-2011 döneminde yıllar itibariyle ara malı ihracat rakamları nedir? Hangi ülkelere ne kadar ara malı ihraç edilmiştir? Sektörlere göre dağılımı nedir?
- 6- Türkiye ekonomisinin dünyayı etkileyen ekonomik krizden en az tahribatla kurtulması için alınan önlemler nelerdir?

Cevaplar:

1,2 - Tablo-1'de görüleceği üzere, 2001 yılında Türkiye'nin toplam ara malı ithalatı 30.470 milyon dolardır. 2002 yılında ise ara malı ithalatımız 37.443 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu yıllarda en fazla ara malı ithal ettiğimiz ülkeler; Almanya, Rusya, İtalya, ABD ve Fransa olmuştur.

Tablo-1		ARA MALI İTHALATI (MİLYON \$)	
	Ülke Adı	2001	2002
1	ALMANYA	3.034	3.902
2	RUSYA FED.	3.404	3.876
3	İTALYA	2.239	2.624
4	A.B.D.	2.267	2.130
5	FRANSA	1.401	1.843
6	İSVİÇRE	915	1.590
7	İNGİLTERE	1.207	1.515
8	CEZAYİR	1.059	1.125
9	İSPANYA	770	1.001
10	UKRAYNA	752	986
11	KESNLŞMEMŞ.ÜLK.	651	942
12	HOLLANDA	734	937
13	İRAN	833	910
14	BELÇİKA	0	814
15	SUUDİ ARABİSTAN	723	785
16	LİBYA	848	754
17	ÇHC	495	735
18	JAPONYA	640	665
19	ROMANYA	441	616
20	GÜNEY KORE	393	531
Liste Toplamı		22.805	28.281
GENEL TOPLAM		30.470	37.443

Tablo-2'de 2011 yılı itibarıyla en çok ara malı ithalatı yaptığımız 20 ülkeden 2007-2011 döneminde yapılan ara malı ithalat miktarları gösterilmiştir.

Tablo-2		ARA MALI İTHALATI (MİLYON \$)				
	Ülke Adı	2007	2008	2009	2010	2011
1	RUSYA FED.	23.131	30.793	18.745	21.126	23.471
2	İRAN	6.578	8.162	3.366	7.599	12.424
3	ALMANYA	9.665	10.488	7.554	9.433	11.862
4	A.B.D.	6.036	8.874	5.848	7.921	11.055
5	ÇHC	6.113	7.279	5.400	7.273	9.424
6	İTALYA	5.897	6.651	4.622	6.352	8.294
7	HİNDİSTAN	1.885	1.926	1.460	2.865	5.701
8	FRANSA	4.743	5.927	4.602	4.963	5.602
9	UKRAYNA	4.487	6.069	3.131	3.791	4.761
10	İNGİLTERE	3.746	3.711	2.134	3.011	3.820
11	İSPANYA	2.772	3.044	2.154	2.813	3.768
12	İSVİÇRE	4.277	4.561	1.295	2.249	3.764
13	SUUDİ ARB.	2.431	3.293	1.664	2.427	3.426
14	GÜNEY KORE	2.203	2.343	1.603	2.278	3.194
15	KAZAKİSTAN	1.283	2.331	1.348	2.470	3.019
16	ROMANYA	2.603	3.069	1.785	2.724	2.986
17	HOLLANDA	1.936	2.280	1.979	2.407	2.915
18	BELÇİKA	2.134	2.455	1.903	2.522	2.870
19	CEZAYİR	2.069	3.257	2.020	2.207	2.567
20	IRAK	640	1.311	943	1.352	2.498
Liste Toplamı		94.629	117.825	73.555	97.783	127.419
GENEL TOPLAM		123.640	151.747	99.510	131.445	173.135

Ülkemizin sektörler itibariyle ara malı ithalatı verileri ekteki tabloda sunulmuştur. (Ek-1)

3- Türkiye'nin dış ticaret politikasının tespit edilmesinde pay sahibi olan hususlar arasında ülkemizin Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyeliği ve ülkemiz ile Avrupa Birliği (AB) arasında gerçekleştirilen Gümrük Birliği'nden kaynaklanan ülkemiz yükümlülükleri bulunmaktadır. Türkiye, gümrük vergilerinin azaltılması ve dünya ticaretindeki kural ve disiplinlerin güçlendirilmesini amaçlayan DTÖ'nun kurucu üyeleri arasında yer almaktadır.

Diğer taraftan 1 Ocak 1996 tarihinde yürürlüğe Gümrük Birliği çerçevesinde AB ile ülkemiz arasında sanayi ürünlerinde her türlü gümrük vergisi ve eş etkili vergi kaldırılırken üçüncü ülkelere karşı da topluluğun ortak gümrük tarifesi (OGT) uygulanmaktadır. 2006 yılından itibaren sanayi ürünlerinde üçüncü ülkelere uygulanan koruma oranı ortalama % 4,2 olmuştur.

Bu çerçevede izlenen serbest piyasa ve ticaret politikasının sonucu olarak ithalat rejimi önemli yapısal değişikliklere konu olmuş, miktar kısıtlamaları ve ithal yasaklamaları kaldırılmıştır. Bu uygulamalar neticesinde Gümrük Birliği kapsamında yer alan sanayi ürünleri için gümrük vergileri bir koruma aracı olma niteliğini kaybetmiştir.

Ancak, izlenen serbest ticaret politikası neticesinde artan ithalatın yerli üretime zarar verdiği durumlarda ticarete çeşitli savunma araçları kullanılabilmektedir. Bu çerçevede uluslararası yükümlülüklerimize uygun olarak ülkemiz ithalatın yerli üretime zarar vermesini engellemek amacıyla korunma, damping, kota ve gözetim uygulamalarını etkin şekilde kullanmaktadır.

Bu kapsamda, yerli sanayimizi haksız rekabetten korumak amacıyla 1989 yılından bu yana yürürlükte bulunan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Mevzuat çerçevesinde gerekli önlemler alınmaktadır. Anılan Mevzuat hükümlerine göre, dampingli ve sübvansiyonlu ithalata ilişkin yerli üreticilerin şikayeti üzerine başlatılan ve usulüne uygun yürütülen bir soruşturma sonucunda, (1) dampingin veya sübvansiyonun, (2) yerli üretim dalında zararın, (3) dampingli veya sübvansiyonlu ithalat ile zarar arasında illiyet bağının varlığının ortaya konulması halinde, yerli üreticilerin usulüne uygun başvuruları ile başlayan ve yürütülen soruşturmalar sonucunda dampingli veya sübvansiyonlu fiyatlarla yapılan ithalata karşı tedbir alınması mümkün bulunmaktadır.

Ayrıca, ticaret politikası araçlarından biri olan korunma önlemleri çerçevesinde, bir malın artan ithalatının benzer veya doğrudan rakip malı üreten yerli üreticiler üzerinde oluşturduğu ciddi zararı veya ciddi zarar tehdidini bertaraf etmek amacıyla geçici bir süre için önlem alınması mümkün bulunmaktadır. Ülkemiz Ocak 1995 – Aralık 2010'u kapsayan dönemde DTÖ üyeleri arasında korunma önlemlerini en sık kullanan ülke olmuştur.

Bu itibarla, ülkemiz ticaret politikası savunma mekanizmalarını en etkin işleten ülkeler arasında yer aldığı değerlendirilmektedir. Nitekim, DTÖ verilerine göre, ülkemiz toplam alınan önlem sayısı itibariyle, Ocak 1995-Aralık 2010'u kapsayan dönemde DTÖ üyeleri arasında 6. sırada yer almıştır. 2010 yılı genelinde bakıldığında ise ülkemiz alınan önlem sayısı itibariyle DTÖ üyeleri arasında 5. sırada yer almıştır. Halihazırda 118 adet dampinge karşı önlem, 14 adet korunma önlemi yürürlükte olup, 17 adet damping ve önlemlerin etkisiz kılınması soruşturması ile 2 adet de korunma önlemi soruşturması devam etmektedir.

Ülkemize düşük fiyatlı olarak yapılan ithalat Uzakdoğu'dan özellikle de yoğun olarak Çin Halk Cumhuriyeti'nden (ÇHC) gerçekleştirilmektedir. Düşük fiyatlarla yapılan bu ithalata karşı DTÖ kuralları çerçevesinde kalmak kaydıyla yerli üretimin korunması amacıyla dampingli ve sübvansiyonlu ithalata karşı önlemler ile ani artış gösteren ithalata karşı korunma önlemleri etkin bir şekilde uygulanmaktadır. Bu kapsamda, ÇHC'ye karşı 47 üründe dampinge karşı önlem bulunmaktadır. Hâlihazırda ÇHC'ye yönelik "Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Mevzuat" çerçevesinde yürütülen 5 adet de soruşturma devam etmektedir. Ayrıca, söz konusu ülkeye 10 ürün grubunda korunma önlemi uygulanmakta olup halihazırda 2 üründe de korunma önlemine yönelik soruşturma yürütülmektedir.

Bu itibarla, halihazırda yürürlükte bulunan damping ve sübvansiyon önlemlerinin yaklaşık yarısı ÇHC'ye karşı uygulanmaktadır. Bahse konu önlemlerin %34'ü maden-metal, %30'u tekstil, % 9'u plastik ve kauçuk, % 6'sı ahşap, % 4'ü kimya, % 4'ü makine sektörlerine, %11'i ise diğer sektörlerle yöneliktir.

Anılan hususlara ilaveten, düşük birim fiyatlı ithalata karşı yerli üreticilerin korunması amacıyla bu tür ürünlerin ithalatında gözetim uygulanmaktadır. Halihazırda 118 ürün grubunda tüm ülkelere yönelik olarak gözetim uygulaması yapılmaktadır. Bu uygulama ile düşük birim fiyatlı ithalat anlık olarak izlenmektedir.

Ayrıca, ülke ihtiyaçları gözetilerek uygulamaya alınan ithalat politikalarının, zaman zaman çeşitli yöntemlerle etkisiz kılınması; uygulanan politikadan beklenen sonucun alınamamasına, vergi kaybı meydana gelmesine, oluşan haksız kazanç nedeniyle piyasa aktörleri arasında haksız rekabet doğmasını engellemeye yönelik olarak, bahse konu önlemler kapsamı ithalat özenle takip edilmektedir.

4,5- Tablo-3, Türkiye'nin 2001 ve 2002 yıllarında en çok ara malı ihracatı yaptığı ilk 20 ülkeyi göstermektedir.

Tablo-3

ARA MALİ İHRACATI (MİLYON \$)

	Ülke Adı	2001	2002
1	ALMANYA	1.317	1.395
2	İTALYA	1.344	1.308
3	A.B.D.	1.054	1.221
4	İNGİLTERE	629	682
5	FRANSA	617	599
6	RUSYA FED.	454	598
7	İSPANYA	531	570
8	İSRAİL	433	475
9	YUNANİSTAN	323	321
10	KESNLŞMEMŞ.ÜLK.	392	299
11	CEZAYİR	278	270
12	ROMANYA	202	264
13	BELÇİKA	0	259
14	B.A.E.	192	240
15	BULGARİSTAN	185	237
16	İRAN	238	236
17	ÇHC	183	229
18	SUUDİ ARABİSTAN	207	227
19	HOLLANDA	234	226
20	TAYVAN	61	223
	Liste Toplamı	8.874	9.880
	GENEL TOPLAM	13.411	14.637

Tablo-4 ülkemizin 2011 yılında en fazla ara malı ihracatı yaptığı ilk 20 ülkeye 2007-2011 döneminde yapılan ara malı ihracat miktarlarını göstermektedir.

Tablo-4

ARA MALİ İHRACATI (MİLYON \$)

	Ülke Adı	2007	2008	2009	2010	2011
1	ALMANYA	4.192	4.702	3.256	4.281	5.770
2	IRAK	1.601	2.155	2.780	3.148	4.289
3	İTALYA	3.297	3.722	2.414	2.879	3.917
4	İNGİLTERE	2.754	2.769	1.619	2.364	2.980
5	RUSYA FEDERASYONU	2.234	3.013	1.481	2.080	2.691
6	A.B.D.	2.166	2.497	1.577	1.966	2.559
7	İRAN	919	1.189	1.297	1.993	2.338
8	ÇHC	952	1.337	1.489	2.129	2.232
9	FRANSA	1.519	1.775	1.346	1.580	1.983
10	ROMANYA	1.957	2.317	1.385	1.655	1.970
11	B.A.E.	2.414	6.328	1.954	1.934	1.925
12	SUUDİ ARABİSTAN	719	1.181	840	1.346	1.444
13	MISIR	538	1.039	2.088	1.460	1.438
14	İSRAİL	902	1.032	832	1.082	1.368
15	İSPANYA	1.819	1.508	864	1.107	1.340
16	SURİYE	608	772	1.020	1.370	1.295
17	HOLLANDA	902	1.032	681	886	1.145
18	AZERBAYCAN	517	892	741	831	1.125

19	BELÇİKA	867	985	688	933	1.109
20	BULGARİSTAN	1.376	1.353	823	953	1.085
	Liste Toplamı	32.254	41.596	29.176	35.978	44.003
	GENEL TOPLAM	49.403	67.717	49.752	56.381	67.981

Ülkemizin sektörler itibariyle ara malı ihracatı verileri ekteki tabloda sunulmuştur. (Ek-2)

6- 2009 yılında ülkemizin de aralarında bulunduğu pek çok ülkeyi etkileyen küresel ekonomik krizin etkisiyle dünya ticaretinde 2. Dünya Savaşı sonrasında görülen en büyük daralma yaşanırken, bu durum uluslararası piyasalardaki rekabetin de yoğunlaşması sonucunu doğurmuştur. Küresel ekonomiyle ileri düzeyde bütünleşmesinin doğal bir sonucu olarak ülkemiz ekonomisi, kriz döneminde birçok ülkede olduğu gibi daralma yaşamakla birlikte, krizin olumsuz etkilerinden kurtulma başarısını göstermiştir.

2009'da yüzde 4,7'lik negatif büyüme yaşayan ekonomimiz, 2010'da güçlü bankacılık sistemi, düşük borç oranları, disiplinli bütçesi, artan dış ticareti ile en hızlı büyüyen ekonomiler arasında yer alma başarısını göstermiştir. Ülkemiz, 2010 yılında sergilediği %9'luk büyüme oranı ile G-20 ülkeleri arasında 3'üncü sırada yer alırken, Avrupa'nın en hızlı büyüyen ülkesi konumuna gelmiştir. Bu performans 2011 yılında da sürmüş ve Türkiye ekonomisi 2011 yılında yüzde 8,2 büyümüştür.

Uygulanan maliye ve para politikaları ile yurtiçi talep ve üretimi artırmaya yönelik alınan önlemler sonucunda belirsizliklerin azalması, tüketici güveninin artması, kredi koşullarının iyileşmesi tüketim ve yatırım kararlarını da olumlu yönde etkilemiştir. Bankacılık sistemimiz ve sermaye yeterlilik oranları güçlüdür. Kamu maliyesi göstergeleri pek çok ülkeden ve kriz öncesinden daha iyi durumdadır. İhracat büyümenin itici gücü olmuş; 2010 yılında ihracatımız %11,5 artışla 113,9 milyar dolar, 2011 yılında ise ihracatımız %15,6 artışla 135 milyar dolar seviyesine gelmiştir.

Bu gelişmeler, Türkiye ekonomisinin dışsal şoklara karşı daha dayanıklı, ekonomik yapının daha esnek ve değişime uyum yeteneğinin daha güçlü hale geldiğini göstermektedir. Bu performansın devam etmesi ancak, uygun para ve maliye politikası önlemleri ve sanayinin yapısal değişim ve dönüşümünü sağlayacak politika araçları ile mümkündür.

Dış ticaret alanında yürütülen; "İhracata Dönük Üretim Stratejisi" ile sürdürülebilir ihracat artışını sağlamak, ihracatta pazar ve ürün çeşitlenmesini gerçekleştirmek, ihracata dönük üretimin teknolojik gelişimini hızlandırmak, yurtiçinde yaratılan katma değeri artırarak, üretimle ihracatın birlikte ele alındığı bir yapı geliştirmek hedeflenmiştir. "İhracata Dönük Üretim Stratejisi" ile ülkemizde yapısal durumun değişmesine katkı sağlayarak, düşük teknoloji sektörlerden katma değeri yüksek ürünlere geçişi sağlamayı, orta düşük teknoloji sektörlerde üretimi artırmayı ve daha yüksek katma değerli ürünlere geçişi gerçekleştirmeyi, orta yüksek teknoloji sektörlerde üretim artışına ulaşmayı, yüksek teknoloji sektörlerde de yeni yatırımlar gerçekleştirmeyi ve böylece dünya ihracat pazarlarında sektörlerimize rekabet gücü kazandırmayı, firmalarımıza; maliyet, kalite ve enformasyon avantajı sağlamayı amaçlayan çalışmalar yürütülmektedir.

Ekonominin kırılganlığını arttıran yapısal bir sorun olan cari açığın kapatılmasına katkı sağlayacak en önemli çalışmalardan biri Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES)'dir. İthalatta en büyük paya sahip olan ara mallarının yurt içinde üretiminin

teşviki ve bu suretle ithalat bağımlılığının azaltılmasını teminen oluşturulan bu Strateji kapsamında yapılan çalışmalarla, sanayi üretimi için gerekli olan girdilere istikrarlı fiyatlarla ulaşılması, sürdürülebilir erişimin güvence altına alınması ve yurt içi kaynakların en verimli şekilde kullanılarak ülkemizde daha fazla katma değer bırakılması, geri dönüşümün teşvik edilmesi ve sürdürülebilir enerji yatırımlarının gerçekleştirilmesi amacıyla, sanayinin ithalata olan bağımlılığını azaltacak ve ihracatta sürdürülebilir bir rekabet gücü elde edilmesini sağlayacak politika önerileri ortaya konulmaktadır.

Bir başka önemli çalışma olan yeni teşvik sistemi ile de ekonomimizin Ar-Ge'si ve katma değeri yüksek, ithal bağımlılığı az, ihracat odaklı bir üretim yapısına kavuşturmayı amaçlanmaktadır. Yeni sistem, ülkemize yeni teknolojilerin gelmesini, istihdam imkânlarının ve ekonomimizin rekabet gücünün artırılmasını sağlayacaktır.

"Pazar çeşitliliğini sağlama" odaklı politikalar ile ülkemizin sadece bir pazara mahkûm olmaması ve tüm dünyayı pazar kabul eden bir anlayışla ihracat yapması için çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışmaların başında gerçekleştirdiğimiz Serbest Ticaret Anlaşmaları gelmektedir. STA'ların ihracat artışında ve ekonomik büyümede önemli bir işlevi bulunmaktadır. Bu ülkeler büyüyen pazarlar olup, genellikle tarife ve tarife dışı engellerle korunmaktadır. STA'lar bu ülkelere yönelik mal ve hizmet ihracatımız önündeki engellerin kaldırılmasını sağlamaktadır. STA imzalanan ülkelerin toplam ihracat içindeki payı %11'e ulaşmıştır. Daha da önemlisi, Türkiye 2002 yılında STA ülkeleri karşısında ticaret açığı verirken, artık milyarlarca dolar ticaret fazlası elde eder konuma gelmiştir. Mevcut durumda, imzalanmış 18 STA'mız bulunmaktadır. 2011 yılı içinde, Ürdün ve Şili STA'ları yürürlüğe girmiştir. Son olarak, Lübnan (24 Kasım 2010) ve Morityus (9 Eylül 2011) ile imzalanan STA'ların da iç onay sürecinin tamamlanmasının ardından yürürlüğe girmesi beklenirken, 16 Anlaşmamız halen yürürlükte.

Ihracatımızı artırmak için 2010 yılı son aylarında kurulan Pazara Giriş Komitesi'nin çalışmaları sonucunda, 15 ülke "hedef ülke" olarak belirlenmiştir. "Hedef Ülkeler" çalışmasıyla ile küresel fırsat alanlarını üreticimizle buluşturan çalışmalar yapılmaktadır. Hedef Pazar olarak seçilen ülkelerin kendilerine özgü nitelikleri de dikkate alınarak, pazara giriş projeleri ve eylem planları hazırlanmıştır. Hedef ülkeler, 2012 yılı için gözden geçirilerek tekrar belirlenmiştir.

Sektörel ve genel ticaret heyetleri, alım heyetleri gibi programlar ile özellikle hedef pazarlarımıza yönelik olarak pazar çeşitlendirmesi yönündeki hedefimizle paralel bir strateji takip edilmektedir. Ayrıca, 2011 yılında 15 ülke ile Karma Ekonomik Komisyon Toplantısı ve 40 ülke ile üst düzey temas gerçekleştirilmiştir. 2012 yılı için öngördüğümüz karma ekonomik komisyon toplantısı sayısı 58'dir.

2012 yılında çok çeşitli sektörlerden iş adamlarımız, müteahhitlerimiz ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerimizle birlikte gerçekleştirilecek çalışmalara başlanmış ve 2012'nin Ocak ve Şubat aylarında Irak, Tunus, Libya, Türkmenistan ve Gürcistan'a ticaret heyetleri düzenlenmiştir.

Yeni nesil serbest bölgeleri olacak olan "Özel Ekonomi Bölgeleri" ile lojistik, Ar-Ge, tarım, yatçılık ve sağlık gibi konularda ihtisaslaşarak, ihracata önemli katkılarda bulunacak faaliyetler yürütülecektir. "Özel Ekonomi Bölgeleri" kavramı kapsamında, sadece sanayinin değil, fikri mülkiyetlerin olduğu, eğitim ve eğlence sektörünün de yer aldığı, turizm hizmetlerinin, her türlü ticari hizmetin ve mal ticaretinin yapıldığı yeni alanlar açıyoruz.

“İl il İhracat Potansiyeli” çalışmasıyla ülkemizin ihracat yapısı ortaya konarak, illerimizin üretim yapısına uygun dünya pazarlarını bir ağ olarak ortaya kanulmaktadır. İllerimizde üretim yapan yüzlerce sektör ve bunların küresel alıcısı konumundaki 73 ülkeyi tahlil ederek her ilimize özel hazırlanmış bir tür ihracat imkânları haritası çıkarılmıştır.

Son dönemde sorunlar yaşanan Mısır, Libya, Tunus ve Suriye konusunda izleme masaları kurarak 7/24 ihracatçılarımızın, yatırımcıların bütün sorunlarını izlenmiştir. Anlık ortaya çıkan sorunlara anında cevaplar vererek ticaret akışımızda oluşacak tıkanıklıklar açılmaya çalışılmaktadır.

İhracata yönelik devlet yardımları, firmaların daha fazla ihracat yapabilmeleri ve ihracatlarında sürekliliğin sağlanabilmesi amacıyla daha kurumsal bir yapıda yeniden düzenlenmiştir. 77 firmamızın 87 markası TURQUALITY® Programı kapsamında, 29 firmamızın 32 markası ise Marka Programı kapsamında olmak üzere; toplam 106 firmamızın 119 markası desteklenmektedir.

Yine bu bağlamda, ihracatçılarımızın uluslararası piyasalarda rekabet gücünü artırabilmek yönünde çalışmalar yürütülmektedir. 21 Mart 2011 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren “Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteği Hakkında Tebliğ” ile şirketlerimizin ve işbirliği kuruluşlarının pazara girişe yönelik faaliyetleri; Yurtdışı Pazar Araştırması Desteği, Pazara Giriş Desteği, Sektörel Ticaret Heyeti ve Alım Heyetleri Desteği, E-Ticaret Sitelerine Üyelik Desteği olmak üzere 4 ana başlıkta destek kapsamına alınmıştır.

2010/8 sayılı “Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ” 23 Eylül 2010 tarihinde 2007/3 sayılı “Eğitim ve Danışmanlık Yardımı Hakkında Tebliğ”i kapsayacak şekilde yürürlüğe girmiştir.

Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ ile kümelenme anlayışı ve proje yaklaşımı çerçevesinde şirketlerimizin proje bazlı eğitim ve/veya danışmanlık, istihdam, yurt dışı pazarlama veya alım heyeti ve bireysel danışmanlık programlarının birbirine bağlı şekilde uygulanabileceği bütünleşik bir destek mekanizması tasarlanmıştır.

SEKTÖRLER İTİBARIYLA ARA MALİ İTHALATI

ÜRÜN GRUBU	2001	2002	2007	2008	2009	2010	2011
AKÜMÜLATÖR, PİL VE BATERİ	26.624.581	42.156.983	133.698.298	168.503.582	140.295.761	187.481.599	275.301.816
ANA KİMYASAL MADDELER (KİMYASAL GÜBRE VE AZOTLU BİLEŞİKLER HARİÇ)	1.870.066.146	2.282.262.065	5.270.375.391	6.123.991.776	4.440.822.441	5.910.714.225	7.560.679.063
ATEŞE DAYANIKLI OLMAYAN, KİL VE SERAMİK YAPI MALZEMELERİ	9.742.255	9.874.697	66.401.218	69.553.805	43.823.330	69.146.274	74.548.374
ATEŞE DAYANIKLI SERAMİK ÜRÜNLERİ	46.898.666	77.048.769	168.306.894	192.670.434	112.956.548	147.972.576	192.645.655
ATIK VE HURDALAR	542.804.432		6.086.804.072	9.578.986.866	4.608.026.176	7.703.896.289	10.496.276.561
AĞAÇTAN YAPILAN AMBALAJ MALZEMELERİ	1.232.858	1.344.104	5.112.542	7.378.586	3.954.300	8.619.326	8.318.325
BALIK ÜRÜNLERİ	18.084.113	9.307.077	67.286.179	61.964.237	60.950.287	80.022.998	65.950.441
BALIKÇILIK	204.938	281.574	1.079.100	1.487.705	556.264	1.428.735	1.104.065
BASIM	32.267.257	23.394.764	88.742.775	107.073.080	75.953.164	101.405.049	122.694.536
BASIMLA İLGİLİ HİZMETLER	4.519.175	4.967.899	21.806.464	32.510.097	28.308.273	31.074.394	22.104.408
BAVUL, EL ÇANTASI VB.SARACIYE		127.161					
BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ DIĞER ÜRÜNLER	74.747.377	105.023.502	230.426.000	211.058.499	162.986.885	202.689.187	226.048.419
BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ ELEKTRİK TEÇHİZAT	183.368.728	223.708.725	781.077.348	884.821.595	692.904.246	878.613.517	1.009.993.256
BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ EV ALETLERİ	28.377.318	36.630.866	152.987.238	184.746.951	150.494.051	181.216.834	199.170.314
BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ GIDA MADDELERİ	7.455.357	4.533.779	19.898.833	22.980.101	21.030.503	26.832.635	30.210.429
BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ HAYVANLAR VE HAYVANSAL ÜRÜNLER	14.142.010	12.112.571	21.375.699	27.226.299	23.328.109	31.060.772	49.601.210
BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ KİMYASAL ÜRÜNLER	653.646.674	807.050.206	2.018.542.747	2.274.475.974	2.025.264.466	2.329.827.447	2.715.078.881
BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ MADENCİLİK VE TAŞOCAKÇILIĞI	20.188.627	31.203.836	57.311.096	68.033.645	45.500.424	65.847.085	84.906.236
BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ METAL EŞYA	250.172.670	405.178.908	1.094.612.502	1.415.487.733	1.020.560.161	1.272.487.474	1.551.453.596
BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ METALİK OLMAYAN MINERALLER	64.480.355	98.165.890	254.329.933	284.184.564	201.683.231	282.997.264	356.458.923
BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ TEKSTİL ÜRÜNLERİ	239.798.161	325.476.939	708.040.521	773.328.041	659.705.565	788.571.198	860.701.796
BERBER, KUAFÖR VE GÜZELLİK FAALİYETLERİ		2.945	8.719	62.765	72.123	171.563	741.847
BOYA, VERNİK VB.KAPLAYICI MADDELER İLE MATBAA MÜREKKEBİ VE MACUN	166.091.253	233.684.544	711.777.594	761.664.097	596.392.192	696.637.998	829.648.866
BUHAR KAZANI (MERKEZİ KALORİFER KAZANLARI HARİÇ)	92.430.182	184.531.904	81.821.626	155.244.304	287.765.831	64.964.125	68.326.605
BÜRO, MUHASEBE VE BİLGİ İŞLEME MAKİNALARI	173.199.337	200.852.320	608.088.110	534.581.384	450.183.597	509.160.870	494.528.161
BİRA VE MALT	453.878	289.296	1.086.778	2.246.376	875.468	4.471.057	3.400.648
BİŞİKLET VE SAKAT TAŞIYICILARI	16.256.458	17.734.649	59.531.626	58.414.617	37.308.069	70.999.289	74.525.894
BİTKİSEL VE HAYVANSAL SIVI VE KATI YAĞLAR	329.216.245	371.090.590	748.595.751	1.592.482.376	1.147.371.144	1.091.589.013	1.812.001.974
CAM VE CAM ÜRÜNLERİ	119.400.103	145.478.390	523.285.753	492.158.154	387.263.790	501.373.239	539.283.202
CAM VE CAM ÜRÜNLERİ	152.712.284	168.010.733	282.392.549	282.823.498	173.949.627	248.025.243	316.207.939
DABAKLANMIŞ DERİ	82.142.482	163.808.425	636.803.194	737.377.060	898.661.665	923.741.756	1.169.657.390
DEMİR CEVHERİ	27.555.193	25.969.707	45.878.782	74.620.094	49.609.193	56.860.731	77.613.143
DEMİR DİŞİ METAL CEVHERLERİ	1.803.359.940	2.198.221.424	11.341.045.094	15.033.711.585	7.680.337.623	9.720.694.852	11.544.465.591
DEMİR-ÇELİK ANA SANAYİ	1.808.885.887	2.510.171.379	11.744.700.589	11.470.671.377	5.621.663.303	8.942.206.713	14.529.335.013
DEMİR-ÇELİK DİŞİNDKİ ANA METAL SANAYİ							
DEMİRYOLU VE TRAMVAY LOKOMOTİFLERİ İLE VAGONLARI	11.061.123	21.860.466	55.617.909	76.557.953	57.696.644	74.580.667	103.736.510
DIĞER AĞAÇ ÜRÜNLERİ, HASIR VB. ÖRÜLEREK YAPILAN MADDELER	6.281.063	7.312.967	20.786.062	23.515.052	16.370.721	24.463.826	27.688.929
DIĞER GENEL AMAÇLI MAKİNELER	158.191.441	160.292.215	520.378.113	601.969.890	437.274.516	543.691.856	669.680.679
DIĞER KAUÇUK ÜRÜNLERİ	126.021.858	115.656.587	534.467.979	573.252.937	445.304.718	603.730.490	805.339.406
DIĞER KAĞIT VE MUKAVVA ÜRÜNLERİ	65.627.076	94.708.143	146.784.910	162.158.489	137.681.725	157.501.338	186.481.672
DIĞER YAYIMLAR	94.081		1.283.597	365.439	266.126	302.318	239.321
DIĞER ÖZEL AMAÇLI MAKİNELER	71.396.700	82.608.622	194.202.819	204.807.119	140.131.407	154.379.908	237.267.118
ELEKTRONİK VALF VE ELEKTRON TÜPLERİ İLE DIĞER ELEKTRONİK PARÇALAR	830.540.099	1.227.367.329	1.298.986.324	1.041.781.062	807.938.556	865.383.423	1.027.076.701
ELEKTRİK	162.279.943	128.215.014	21.518.966	15.487.958	17.245.179	20.455.358	86.564.764
ELEKTRİK AMPULÜ VE LAMBALARI İLE AYDINLATMA TEÇHİZATI	72.205.753	89.504.513	372.472.956	449.654.671	322.392.990	458.480.935	576.794.956
ELEKTRİK DAĞITIM VE KONTROL CİHAZLARI	476.805.353	478.336.248	1.559.014.730	1.677.999.668	1.359.861.203	1.660.938.923	2.009.108.095
ELEKTRİK MOTORU, JENERATÖR, TRANSFORMATÖRLER	77.021.535	82.292.556	95.761.256	100.843.697	207.883.187	224.381.886	263.630.152
FOTOĞRAFÇILIKLA İLGİLİ FAALİYETLER	154.891	192.083	946.388	672.052	696.721	796.400	929.152
GAZ			8.716	3.846	11.039	15.986	11.102
GIDA, İÇECEK VE TÛTUN İŞLEYEN MAKİNELER	10.496.131	11.973.506	38.631.691	39.565.943	24.602.678	37.501.911	44.972.292
GIYIM EŞYASI (KÛRK HARİÇ)	106.597	117	512.928	420.019	221.416	399.143	505.964
GIYIM EŞYASI DİŞİNDKİ HAZIR TEKSTİL ÜRÜNLERİ	10.102.376	4.437.561	15.062.135	16.828.265	9.500.467	13.403.251	10.023.457
HALAT, İP, SİCİM VE AĞ	3.940.725	6.776.831	26.692.647	29.570.265	15.643.328	22.001.276	30.045.951
HAM PETROL VE DOĞAL GAZ	6.076.371.311	6.193.449.612	21.783.672.948	31.108.517.683	16.377.944.339	21.439.149.692	31.706.991.591
HAVA VE UZAY TAŞITLARI	425.302.227	273.508.291	263.408.229	298.501.253	390.940.873	987.618.403	802.744.835
HAZIR HAYVAN YEMLERİ	19.017.352	31.817.345	68.208.997	86.538.857	62.800.508	64.624.616	86.591.047
KAKAO, ÇİKOLATA VE ŞEKERLEME	7.625.374	14.085.452	36.147.815	51.304.605	63.650.779	94.527.872	134.027.628
KALDIRMA VE TAŞIMA TEÇHİZATI	28.101.996	32.293.324	120.135.828	123.485.685	79.479.700	111.039.186	151.895.915
KAĞIT HAMURU, KAĞIT VE MUKAVVA	628.344.916	857.386.026	2.425.992.127	2.572.314.025	2.077.893.940	2.824.336.664	3.132.000.820
KERESTE VE PARKE	31.578.245	36.271.463	240.775.787	297.516.130	241.354.338	300.186.963	417.002.256
KOK FIRINI ÜRÜNLERİ	48.372.693	60.028.524	95.770.661	96.933.901	58.366.561	55.009.914	128.903.977
KUM, KİL VE TAŞOCAKÇILIĞI	30.801.970	38.223.323	118.580.999	126.142.005	79.388.522	100.259.704	120.557.366
KUYUMCULUK VE İLGİLİ MADDELER	6.268.734	7.361.297	42.065.108	36.082.327	18.451.668	36.713.737	40.757.901
KÛRK MAMÛLLERİ	91.818.175	119.213.758	112.108.907	89.771.646	43.114.318	68.009.510	85.195.919
KİMYA VE GÜBRE SANAYİİNDE KULLANILAN MINERALLER	37.626.529	54.818.972	92.732.221	204.029.591	113.786.993	115.683.728	187.092.958
KİMYASAL GÜBRE VE AZOTLU BİLEŞİKLER	332.370.792	346.145.470	1.241.505.267	1.850.372.810	1.312.537.131	1.357.625.867	1.745.890.531
LİNYİT		633.944		25.755	20.188		
MADEN KÖMÜRÜ	297.354.927	685.390.283	2.560.462.314	3.302.586.465	3.046.828.781	3.212.585.142	3.960.046.512
MADEN, TAŞOCAĞI VE İNŞAAT MAKİNELERİ	46.328.642	94.134.146	204.115.388	195.520.711	231.892.085	307.760.303	377.830.731
MANYETİK ŞERİTLİ KARTLAR (SES KAYDI YAPILMIŞ)	8.746.471		3.831.943	3.317.700	2.721.531	1.928.096	2.156.401
MAYALI MADDELERDEN ETİL ALKOL	62.503	95.631	41.356.009	46.744.012	48.764.274	56.823.924	61.684.325
METAL ATIK VE HURDALARIN YENİDEN DEĞERLENDİRİLMESİ		1.055.784.648					
METAL OLMAYAN ATIK VE HURDALARIN YENİDEN DEĞERLENDİRİLMESİ		37.586.387					
METAL YAPI MALZEMELERİ	174.594.429	141.908.532	204.895.358	294.243.919	164.504.330	186.449.283	283.398.687
METALURJİ MAKİNELERİ	19.067.912	21.556.097	118.028.741	139.141.525	318.238.907	128.474.524	166.306.725
MEYVELER, SERT KABUKLULAR, İÇECEK VE BAHAİRAT BİTKİLERİ	60.294.817	86.728.744	185.902.342	207.677.894	218.808.110	291.532.445	363.692.590

MEZBAHACILIK	304.029.118	526.658.249	424.993.539	372.162.375	212.423.718	342.538.413	526.393.413
MOBİLYA	31.676.249	48.173.256	179.115.411	193.459.900	151.736.234	195.777.610	222.348.698
MOTORLU KARA TAŞITLARI VE MOTORLARI	287.831.572	456.330.795	2.615.918.801	2.725.636.552	1.620.365.381	2.177.255.300	2.670.779.809
MOTORLU KARA TAŞITLARININ KARASÖRLERİ VE RÖMÖRLERİ	18.112.488	25.172.157	117.543.589	123.293.631	40.924.735	71.753.093	170.129.382
MOTORLU KARA TAŞITLARININ MOTORLARIYLA İLGİLİ PARÇA VE AKSESUARLARI	958.161.694	1.228.139.912	5.520.617.783	5.812.094.241	3.946.073.609	5.085.390.214	6.014.411.962
MOTOSİKLET	3.386.787	2.289.998	27.460.434	43.862.928	33.664.029	42.569.442	79.402.681
MÜZİK ALETLERİ	787.124	1.234.063	3.083.809	3.243.874	2.964.864	3.822.897	4.490.671
MİL YATAĞI, DIŞLI, DIŞLI TAKIMI VE TAHRİK TERTİBATI	156.160.371	225.380.484	738.675.085	932.020.190	713.859.131	899.436.297	1.068.317.386
MİMARLIK, MÜHENDİSLİK FAALİYETLERİ VE İLGİLİ TEKNİK FAALİYETLER	8.205.044	2.144.486	1.449.068	1.024.098	647.865	1.487.233	3.532.966
NÜKLEER YAKIT	4.475.694	4.346.681	7.275.202	11.396.825	13.170.494	15.483.309	18.939.740
NIŞASTA VE NIŞASTALI ÜRÜNLER	66.708.104	104.343.236	187.300.600	250.366.424	166.757.501	163.479.738	207.367.059
OLUKLU KARTON VE MUKAVVA İLE KAĞIT VE MUKAVADAN AMBALAJLAR	28.046.901	31.167.337	67.482.555	69.030.732	57.894.207	69.137.736	65.687.226
OPTİK ALET VE FOTOĞRAFÇILIK TEÇHİZATI	59.346.009	44.668.190	143.559.829	163.700.926	136.930.790	188.501.557	210.253.875
ORMANCILIK VE TOMRUKÇULUK	88.023.450	111.452.833	287.789.786	240.571.409	145.754.914	195.378.128	225.933.782
OTOMATİK KONTROL VE AYAR ALET VE CİHAZLARININ AKSAM PARÇALARI	16.510.028		43.796.824	46.173.881	28.179.609	37.485.729	63.533.240
PESTİSİT (HAŞARAT İLACI) VE DİĞER ZİRAL-KİMYASALLAR		85.620.829					
PLAK, KASET VB.	157.700.071		335.427.791	341.412.217	320.633.035	326.898.438	351.100.537
PLASTİK ÜRÜNLERİ	416.028.466	536.682.844	1.501.845.971	1.635.120.729	1.287.403.509	1.629.565.487	2.067.703.783
POMPA, KOMPRESOR, MUSLUK VE VANA	206.576.998	272.397.784	924.059.022	978.969.772	731.260.938	931.330.179	1.256.375.749
RADYO VE TELEVİZYON VERİCİLERİ İLE TELEFON, TELGRAF TEÇHİZATI	293.364.915	192.134.706	566.706.189	455.661.285	602.459.947	551.889.364	515.114.360
RAFINE EDİLMİŞ PETROL ÜRÜNLERİ	1.580.189.474	1.961.139.031	8.217.096.945	12.414.177.930	9.192.486.107	12.388.476.836	16.502.380.320
SAAT	1.931.891	5.228.571	7.178.116	6.338.662	4.935.019	13.120.475	15.198.972
SABUN, DETERJAN, TEMİZLİK, CİLALAMA MADDELERİ; PARFÜM; KOZMETİK VE TUVALET MALZEMELERİ	95.145.131	15.351.903	268.830.754	317.890.165	250.672.620	297.522.079	364.780.997
SANAYİ FIRINI, OCAK VE OCAK ATEŞLEYİCİLER	11.494.334	21.779.827	48.357.182	66.179.462	52.478.867	35.591.002	52.677.826
SEBZE, BAHÇE VE KÜLTÜR BİTKİLERİ ÜRÜNLERİ	31.707.300	43.817.285	132.065.556	159.378.655	143.472.562	158.782.570	186.143.570
SENTETİK KAUKÇUK VE PLASTİK HAMMADDELER	1.273.812.835	1.794.268.373	7.218.804.067	7.854.957.728	5.665.384.019	8.214.186.701	10.814.180.648
SIĞIR, KOYUN, KEÇİ, AT, EŞEK, BARDO, KATIR V.B.	16.219.242	19.241.975	16.743.683	12.986.210	13.721.835	248.630.294	730.538.491
SUNİ VE SENTETİK ELYAF	602.992.527	879.467.438	2.019.096.048	1.903.953.785	1.576.542.151	2.130.091.719	2.576.802.935
SÜT ÜRÜNLERİ	2.842.840	5.910.588	41.359.618	50.226.788	40.665.472	55.325.074	23.112.833
SİLAH VE MÜHİMMAT	33.749.589		17.331.880	20.396.856	18.427.235	20.143.728	25.145.691
SİNEMACILIK FİLMİLERİ	1.746.844	2.974.016	8.625.531	9.575.278	8.010.909	5.407.783	6.353.154
TAHİL VE BAŞKA YERDE SINIFLANDIRILMAMIŞ BİTKİSEL ÜRÜNLER	1.083.284.352	1.303.754.189	3.625.674.767	5.029.800.045	3.490.153.235	4.840.155.046	6.341.602.594
TAHTA PLAKA; KONTRPLAK, YONGA LEVHA, SUNTA, DİĞER PANO VE TAHTALAR	45.657.838	84.744.334	530.568.188	499.750.589	305.121.426	540.372.066	700.185.560
TAKIM TEZGAHLARI	40.884.550	46.143.055	165.768.175	196.451.725	99.618.680	130.888.457	198.256.235
TANK, SARNIÇ VE METAL MUHAFAZALAR	11.317.883		32.498.497	31.141.927	23.865.935	30.835.448	53.230.570
TARIM VE ORMAN MAKİNELERİ	3.944.194	3.517.734	15.469.564	16.228.183	12.982.285	18.556.521	33.135.751
TAŞ	15.631.982	16.010.555	133.409.423	146.810.563	141.690.023	170.175.296	210.456.750
TEKSTİL ELYAFININDAN İPLİK VE DOKUNMUŞ TEKSTİL	1.247.858.975	1.938.248.244	3.761.885.808	3.337.508.836	2.807.246.069	4.033.386.792	4.492.349.172
TEKSTİL, GIYIM EŞYASI VE DERİ İŞLEMEDE KULLANILAN MAKİNELER	113.457.264	191.147.220	284.203.676	229.029.973	157.268.353	221.193.110	253.745.070
TELEVİZYON VE RADYO ALICILARI; SES VE GÖRÜNTÜ KAYDEDEN VEYA ÜRETEN TEÇHİZAT VB. İLGİLİ ARAÇLAR	20.327.776	16.390.216	186.072.531	178.027.112	145.018.225	172.237.198	186.367.760
TIBBİ VE CERRAHİ TEÇHİZAT İLE ORTOPETİK ARAÇLAR	53.681.815		172.262.104	201.852.494	190.543.867	230.747.424	274.193.355
TIPTA VE ECZACILIKTA KULLANILAN KİMYASAL VE BİTKİSEL KAYNAKLI ÜRÜNLER	686.181.803	681.045.668	1.366.329.681	1.634.853.656	1.505.792.785	1.706.171.247	2.094.034.950
TRİKOTAJ (ORME) ÜRÜNLERİ	74.260.878	104.637.367	223.452.884	239.282.134	230.458.710	372.155.922	559.104.783
TURBA(TURB)	2.362.144	3.147.124	9.263.411	12.281.718	8.170.645	12.746.775	15.395.101
TUZ	2.257.198	2.823.541	9.369.626	16.087.677	4.738.940	5.674.685	9.109.564
TUTUN ÜRÜNLERİ	23.380.423	4.151.176	58.102.921	67.202.801	67.767.287	62.448.186	73.715.460
URANYUM VE TORYUM CEVHERLERİ				2.588			177
YAPI MALZEMELERİ DİŞINDAKİ, ATEŞE DAYANIKLI OLMAYAN SERAMİK EŞYA	15.258.387	16.259.220	41.584.110	57.741.775	48.162.420	63.319.707	89.132.153
ÇATAL-BIÇAK TAKIMI, EL ALETLERİ VE HIRDAVAT MALZEMELERİ	127.712.854	76.896.920	733.285.832	856.478.523	543.860.665	792.801.266	1.002.010.615
ÇİMENTO VE ALÇI İLE SERTLEŞTİRİLMİŞ MADDELER	9.275.971	2.167.102	19.572.711	24.606.098	14.711.047	22.074.911	33.787.293
ÇİMENTO, KIREÇ VE ALÇI	9.628.629	4.482.178	96.515.657	39.194.523	8.667.149	12.646.236	11.177.401
ÖLÇME, KONTROL, TEST, SEYRÜSEFER VB. AMAÇLI ALET VE CİHAZLAR	32.368.088	73.112.938	102.559.656	105.460.411	77.068.619	90.831.229	104.159.245
ÖĞÜTÜLMÜŞ TAHİL ÜRÜNLERİ	1.250.460	14.856.084	3.858.362	11.208.516	6.683.202	2.228.949	14.380.672
İNŞAAT KERESTESİ	15.370.583	16.774.853	50.027.472	61.253.118	33.548.410	44.381.533	61.296.626
İZOLE EDİLMİŞ TEL VE KABLOLAR	71.860.767	142.824.500	399.796.518	414.512.642	322.743.817	391.265.115	464.057.134
İÇ VE DIŞ LASTİK	103.196.163	159.995.882	566.923.644	647.877.788	480.553.548	657.173.597	885.415.056
İÇTEN YANMALI MOTOR VE TÜRBİN; (UÇAK, MOTORLU TAŞIT VE MOTOSİKLET MOTORLARI HARİC)	588.603.123	463.979.501	416.022.688	600.915.300	780.210.616	571.665.540	518.609.779
İŞLENMİŞ SEBZE VE MEYVELER	157.791	643.549	251.131	472.762	191.605	289.634	527.142
SEKER	757.757	7.982.645	29.254.888	41.017.375	20.708.163	16.996.228	18.815.085
GENEL TOPLAM	30.469.794.416	37.442.905.290	123.639.630.703	151.747.056.443	99.510.215.139	131.445.426.338	173.135.208.319

SEKTÖRLER İTİBARIYLA ARA MALI İHRACATIMIZ

DTÖ Sektör Kodları	2001 Değer (\$)	2002 Değer (\$)	2007 Değer (\$)	2008 Değer (\$)	2009 Değer (\$)	2010 Değer (\$)	2011 Değer (\$)
(00) Canlı hayvanlar	43.569.182	31.332.991	6.837.676	12.849.376	24.359.002	7.283.719	6.239.473
(01, 02, 03, 07, 09) Diğer Gıda Maddeleri	106.465.855	118.750.049	219.813.700	234.802.508	263.787.397	285.113.555	331.349.099
(04) Hububat ve mamulleri	196.138.752	133.351.448	520.668.597	694.051.477	797.669.565	947.571.199	995.851.809
(05) Meyva, sebze ve mamulleri	42.088.778	57.444.125	73.485.720	71.765.494	65.773.723	78.009.523	78.566.716
(06) Tabii bal, şeker ve mamulleri	13.966.567	14.950.397	39.977.437	55.467.971	52.238.971	63.470.030	87.266.310
(08) Hayvan yemleri	25.338.164	12.902.390	11.140.950	67.540.414	74.415.977	30.699.715	55.668.243
(11) Alkollü ve alkolsüz içkiler	47.476	32.994			283	1.943	407
(12) Tütün ve mamulleri	354.316.063	285.629.797	449.077.045	427.748.171	491.088.649	401.371.842	370.647.854
(21) Deri, kösele ve ham postlar	30.510.571	34.300.150	16.407.038	10.701.616	6.033.761	5.495.757	3.892.128
(22) Yağlı tohumlar ve meyvalar	29.446.626	26.504.195	90.799.019	89.400.259	95.370.596	125.946.070	159.589.767
(23) Tabii, sentetik ve rejenere kauçuk	5.276.208	4.664.905	15.272.100	30.861.488	20.621.976	35.214.595	60.369.252
(24) Tabii mantar ve yuvatacak ağaçlar	40.492.104	36.426.813	32.913.578	30.617.284	37.432.606	41.331.480	37.419.763
(25) Odun hamuru ve kağıt döktürücüleri	83.199	738.495	1.470.202	7.407.046	5.745.110	14.611.812	27.797.910
(26) Dokumaya elverişli ipler ve döktürücüleri	218.988.363	231.682.866	587.569.441	571.333.732	423.380.892	566.390.548	769.404.322
(29) Bitkisel ve hayvansal diğer ham maddeler	48.467.165	59.178.400	81.638.621	93.208.368	90.364.531	106.105.354	145.595.116
(32) Kömür	3.892.723	1.569.311	12.687.623	32.396.585	1.883.387	6.998.608	6.420.511
(33) Petrol ve ürünleri	242.128.507	426.938.100	3.283.531.250	4.914.286.487	2.343.398.540	2.513.109.880	3.414.890.179
(34) Petrol gazları, doğal gaz	20.486.941	15.841.206	130.180.096	258.715.666	201.745.905	255.033.363	352.494.448
(35) Elektrik enerjisi	26.812.194	51.328.413	102.222.821	73.300.068	139.681.066	181.137.836	148.734.385
(4) Hayvansal ve bitkisel yağlar ve mumlar	530.459.623	615.953.200	1.662.206.554	320.686.898	198.685.332	153.545.254	416.960.450
(51, 52, 53, 55, 56, 59) Diğer kimyasallar	60.449.624	22.502.250	91.513.906	2.241.888.102	1.831.648.152	2.656.276.519	3.132.840.744
(54) Eczacılık ürünleri	383.066.346	404.811.775	1.861.900.918	95.979.068	93.644.410	152.562.741	119.080.138
(57, 58) Plastikler	44.121.955	40.376.885	148.231.344	2.365.570.378	1.983.395.263	2.428.060.849	3.035.565.733
(61) Hazırlanmış deriler, postlar ve mamulleri	451.801.513	428.169.129	1.560.352.337	1.759.964.760	1.06.048.203	1.842.019.374	2.508.084.021
(62) Kaçuk mamulleri	67.428.921	81.405.922	445.717.121	499.014.367	468.058.710	526.091.009	610.684.612
(63) Mantar ve ağac mamulleri	178.982.282	211.359.084	708.794.303	815.997.839	477.747.562	577.085.834	706.031.714
(64) Kağıt-karton ve kağıt, karton esaslı mamuller	250.436.492	311.779.150	1.499.721.118	2.121.734.416	1.990.214.624	2.001.440.439	1.843.095.451
(66-(661+664+665)) Diğerleri	437.114.714	559.436.784	401.565.994	518.203.300	394.476.118	431.188.595	443.159.369
(661) Alçı, çimento vb. inşaat malzemeleri	162.048.432	181.031.856	2.793.135.904	3.849.467.247	3.010.422.763	3.488.600.244	4.390.233.417
(664, 665) Cam ve cam eşya	490.758.421	605.196.582	471.966.234	579.682.564	308.303.283	308.469.014	344.230.368
(69) Metal eşya	126.219.952	116.718.257	419.296.980	2.240.435.438	1.624.551.432	2.013.880.671	2.699.437.309
(71-713) Enerji üreten makina	365.656.412	75.899.851	1.804.859.883	190.262.948	132.161.809	153.256.114	167.254.145
(72, 73, 74) Diğer elektriksiz makinalar	774.780.499	742.570.314	2.896.467.329	3.383.398.266	2.577.118.628	3.116.587.959	3.890.093.852
(75, 76, 776) Büro makinaları ve haberleşme cihazları	646.136.826	780.433.555	2.801.166.576	3.226.564.033	2.352.900.323	3.191.314.673	3.930.023.326
(77-(776+7783)) Elektrikli makina ve cihazlar	395.038.613	489.588.148	1.612.129.516	1.663.129.182	1.162.620.145	1.419.647.762	1.792.528.069
(781, 782, 783, 784, 7132, 7783) Otomotiv sanayii ürünleri	128.964.373	164.982.413	604.328.756	684.404.346	533.933.169	537.005.494	641.513.265
(79, 785, 786, 7131, 7133, 7138, 7139) Diğer ulaşım araçları	49.868.526	61.592.847	173.908.895	236.560.125	136.853.439	190.327.825	245.256.194
(81) Sıhhi tesisat, ısıtma ve aydınlatma malzemeleri	115.497		438.055	494.340	662.750	1.209.603	3.056.459
(82) Mobilyalar	14.857.471	10.613.013	63.887.833	71.809.598	55.970.712	69.388.991	73.621.918
(84-(848, 1, 848.3)) Diğer giyim eşyası	219.279.559	188.230.068	836.548.130	1.024.706.070	974.767.742	1.104.300.450	1.337.363.898
(87) Mesleki, bilimsel ölçü ve kontrol cihazları	32.841.145	53.621.251	1.030.683.707	3.688.016.822	4.672.546.925	2.102.655.991	1.504.943.131
(88, 89-(891)) Diğer tüketim malları	405.768.325	454.687.090	2.078.264.263	2.462.892.858	1.853.884.055	2.948.914.441	3.128.716.959
4- DİĞER ÜRÜNLER (9-891)	2.499.664.490	2.831.020.921	9.585.832.105	16.841.631.640	9.081.057.131	10.199.466.669	12.858.377.057
i-(27, 28) Maden cevherleri ve döktürücüleri	385.573.119		1.778.416.096	2.094.592.148	1.377.858.950	2.151.568.662	2.749.130.902
i-Demir ve çelik (67)	2.763.775.263	2.881.140.018	6.051.440.699	6.370.680.098	5.135.622.118	6.042.919.975	7.267.142.777
iii- Demir dışı metaller (68)							
v- Dokumacılık ürünleri (65)							
Genel Toplam	13.410.798.188	14.636.779.860	49.403.025.071	67.716.692.326	49.751.851.789	56.380.660.914	67.980.892.464